

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De Baptismo Et Confirmatione - Dvobus Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XI. Declaratur quæ requiratur in Baptismo paruulorum, & refelluntur errores aduersariorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53934)

CAPVT XI.

Declaratur quæ fides requiratur in Baptismo parvulorum, & refelluntur errores aduersariorum.

PRIMA propositio: *Infantes non habent actuam fidem.* Hæc est contra primam Lutheri sententiam. Probatur PRIMO, quia Scriptura Deut. 1. & 10. nã ultimo affirmat, infantes non cognoscere distantiam boni, & mali; nec usquam excipit tempus Baptismi. Quare sine Scripturæ testimonio id Lutherus affirmat.

SECUNDO, Patres hanc sententiam reiiciunt, vt Nazianzenus, qui oratione in sancta lumina, dicit, infantes sine sensu sanctificationis sanctificari, & Augustinus, qui epistola 77. ad Dardanum ridet hanc Lutheri sententiam, vt quæ inuentionem faciat humanis sensibus: & rursus epistola 23. tractat de in Ioannem, libro quarto de Baptismo, capite 24. & libro primo de peccatorum meritis & remissione cap. 10. dicit, parvulos non habere fidem, quæ est in cogitatione, item non habere sensum fidei: denique non habere quod Paulus dicit: *Corde creditur ad iustitiam.* Ex quibus intelligimus Kemnitium pagina 258. omninò remerè, & mendaciter scripsisse, eandem esse in hac re Augustini, & Lutheri sententiã. Nam supra ostendimus, à Luthero fidem ipsam actualem tribui parvulis cuius contrarium tot in locis dicit Augustinus. Quid, quod Lutherus in libro contra Cochlæum fatetur, contra se in hac quæstione habere Augustinum? & tamen impudens Kemnitius, inuitum Lutherum, cum inuito Augustino concordare suo mendacio voluit.

TERTIO, est ratio. Nam fides non potest oriri in mente nisi ex diuina reuelatione: quæ quidem aut immediatè sit à solo Deo, aut per organum verbi Dei prædicati, aut lecti. PRIMO modo non dicit Lutherus dari infantibus fidem, sed secundo, cum ait eos credere per vim verbi, quo exorcizantur, adiuantibus Ecclesiæ precibus. Et præterea primus ille modus non est ordinarius, sed extraordinarius, & rarissimus, ac solis fortè Prophetis, & Apostolis concessus. *Fides enim ex auditu,* inquit Paulus Rom. 10. loquens de ordinario modo, quo

quo gignitur fides. At si omnibus infantibus fides immediate revelaretur, iam esset modus ordinarius, & possent omnes infantes, dum baptizantur, dici Propheta. Quod autem SECVNDO modo non oriatur in infantibus fides, patet manifesto experimento. Si enim verbum exorcismi gigneret fidem, certè audiretur, & intelligeretur ab infantibus: proinde attentè auscultarent infantes; cuius contrarium videmus. Deinde exorcismus non refertur ad fidem docendam, sed ad Dæmones cœercendos. Denique hoc est ponere novum miraculum in auribus, & mente infantium. Neque valet, quod Lutherus adfert de orationibus, & fide offerentiũ. Nam aliquando contingit, vt offerentes, & parentes, & ipsi baptizantes sint infideles, & tamen verè, & vtiliter detur infantibus Baptismus, vt Augustinus docet, epistola 23. Neque ea vis est orationum, & fidei offerentium, vt infallibiliter miracula impetrent. Et denique si Deus miraculum facit in mente infantuli, vt cor de credat ad iusticiam, cur non facit etiam in lingua, vt ore confiteatur ad salutem? Fortè hoc est impossibile Deo; aut orationibus, & fide impetrari nequit? At facilimum esse, testatur asinam Balaam, quæ Deo volente loquuta est sapienter, Numer. 22.

QVARTO, probatur ratione Augustini in epistola 57. quia cum constet infantes, & vocis eiulatu, & motibus corporis reluctari, & obstrepere Baptismo, si verè intelligerent (quod necesse est, si credere debent) quid agatur, rei fierent ingentis sacrilegij, nec abluerentur, sed magis sordidarentur.

SECUNDA propositio: *Non habent infantes, dum baptizantur, illos novos motus, & inclinationes similes actibus fidei, & dilectionis.* Hæc est contra figmentum Conciliabuli Wittembergensis Philippi, Kemnitij, & aliorum Lutheranorum. Probarur PRIMO, quia repugnat verbo Dei. Isti enim volunt hos ipsos motus infantium sine cognitione esse, & dici fidem, licet improprie, & eo modo infantes non iustificari sine aliqua fide. At in tota Scriptura nusquam habetur nomen fidei in ea significatione, vt designet motum quendam sine sensu, & sine cognitione; sed potius in contraria, vt patet Rom. 10. *Fides ex auditu* Heb. 11. *Fide intelligimus aptata esse secula verbo Dei* & sic de aliis locis.

SECUNDO, repugnat rationi. Nam aut illi motus, & inclinationes

clinationes sunt in corpore, aut in animo. Si in corpore, non possunt esse similes actibus fidei, & dilectionis, qui sunt in animo; nec enim corporalia dicuntur similia spiritualibus, nisi metaphoricè, & per quandam analogiam. Et præterea non potest fieri, ut motus & inclinatio ad credendum Deo, & diligendum Deum, sint corporales, cum Deus sit obiectum spirituale, & altissimum, quod vix mente attingi aliquo modo potest. Si autem sint in animo, est implicatio contradictionis, quod sint absque cognitione. Quid enim est motus intellectus, nisi intelligere? non enim aliter moveri potest intellectus, nisi intelligendo; sicut nec oculus, nisi videndo, nec sensus audiendi, nisi audiendo. Et quomodo potest voluntas inclinari, nisi præcedente cognitione? cum obiectum voluntatis non sit aliud, nisi bonum cognitum.

TERTIO, repugnat ipsi Luthero. Nam Lutherus locis antea citatis, illam fidem ponit in paruulis, de qua sæpe dixit, quod sola iustificet. Certum autem est, fidem iustificantem non esse motum sine cognitione: alioqui etiam bestia iustificari possent. Voluit etiam Lutherus fidem in paruulis gigni ex auditu verborum exorcismi; proinde non sine cognitione posuit fidem. Præterea Lutherus volebat, fidem in paruulis esse ante Baptismum, ut posset verè responderi ministro baptizatur, paruulum credere: at auctores huius sententiæ dicunt, per Baptismum dari paruulis istos motus. Sic enim loquitur Philippus loco citato: *Spiritus sanctus per Baptismum ei datur, qui efficit in eis novos motus, & inclinationes, &c.* Et similiter Kemnitius pag. 259. dicit, effundi Spiritum regenerationis in infantes, dum baptizantur, & operari in illis sanctos motus, &c. Quare falsò affirmat pagina superiore idem Kemnitius, Lutherum idem sensisse, quod ipse sentit.

QUARTO, repugnat doctrinæ, & principiis communibus omnium Lutheranorum. Nihil enim est apud eos certius, & communius, quàm sola fide iustificari hominem; & Sacramenta nihil esse aliud, nisi instrumenta excitanda vel nutriendæ fidei. At certè si motus illi infantium sine vera fide illis sufficiunt ad iustificationem, & ad Baptismum utiliter suscipiendum; falsum est sola fide hominem iustificari. Neque dicere possunt, hos ipsos motus esse fidem. Nam quando loquuntur de fide in materia iustificationis, semper intelligunt per fidem.

dem apprehensionem diuinæ misericordiæ, quæ sine cognitione esse non potest. Præterea cum isti motus immediate excitentur à Deo, vt ipsi volunt, & non per Sacramenta, quæ more concionis prouocent fidem per externos sensus; certè ruit illud principium, Sacramenta non iustificare, nisi fidem excitando more concionis. Itaque si quis rectè iudicet, positis principiis de sola fide iustificante, minus absurda est Lutheri sententia, quæ fidem paruulis tribuit, quàm Conciliabuli Wirtembergensis, quod motum sine cognitione iisdem concedit. Lutherus enim nouum miraculum falsò excogitauit, sed eo posito, omnia illi constant: isti autem & miraculum fingunt, & eo posito destruunt sua ipsorum principia, & cum aperta ratione pugnant.

TERTIA Propositio: *Infantes non iustificantur sine ulla fide.* Hæc est contra Sacramentarios: & probatur. **PRIMO**, quia Scriptura affirmat fidem esse medium ad salutem necessarium Ioan. 3. *Qui non credit, iam iudicatus est.* Ex quo loco **Augustinus** probat, infantes baptizatos habere aliquam fidem, lib. 1. de peccat. meriti. & remiss. cap. 33. Nam eo loco Dominus non loquitur de præcepto credendi, quo sine dubio non tenentur paruuli, sed de medio ad salutem. Nam antea dixerat: *Sicut Moyses exaltauit serpentem in deserto; ita exaltari oportet filium hominù, vt omnù qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam.* Et subiunxit: *Qui credit in eum, non iudicatur; qui autem non credit, iam iudicatus est.* Sicut igitur aspicere æneum serpentem, non tam fuit præceptum, quàm remedium vnicum salutis: ita & fides in hoc loco Euangelij asseritur necessaria, vt remedium, non vt præceptum.

SECUNDO, probatur ex illo Hebr. 11. *Sine fide impossibile est placere Deo.* Item Rom. 3. *Arbitramur hominem iustificari per fidem:* quod passim repetit, & inculcat Paulus. Quomodo igitur sine ulla fide iustificari & placere Deo possunt infantes? **AT**, inquit Calvinus, & Martyr; Si Deus prædestinauit infantes, & promisit se fore Deum ipsorum, sine dubio dabit illis Spiritum sanctum, eosque iustificabit modo aliquo sibi noto, licet non per fidem. **RESPONDEO**; Prædestinationem non impleri, nisi per ea media, quæ in Scripturis nobis sunt reuelata, Porro Apostolus Rom. 8. satis perspicuè explicat media, cum

cum ait: *Quos prædestinauit, hos & vocauit; quos vocauit, hos & iustificauit; quos iustificauit, hos & magnificauit* Idem verò Apostolus in eadē epistola, cap. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. & 10. nihil aliud contendit, nisi iustificationem nō contingere sine fide. Quare tribuere paruulis iustificationem sine fide, & an- ro- cationem, id est, ante Baptismum, quo solo vocari possunt in- fantes, quid est aliud, nisi contra verbum Dei fingere noam iustificationem?

QVARTA propositio *Infantibus in Baptismo infunditur habitus fidei, spei, & charitatis.* Hæc INPRIMIS certa est Ca- tholicis ex auctoritate Conciliorum, & doctorum. Nam licet aliquando disputatum fuerit, an infantes reciperent cum gra- tia iustificante habitus harum virtutum, tamen semper fuit communior sententia, infundi paruulis per Baptismum hos habitus. Ita enim S. Thomas 3. part. quæst. 69. art. 6. item Sco- tus, Durandus, Gabriel, & ceteri verè omnes in 3. dist. 23. Quocirca Conciliū Viēnense generale, vt habemus Clementi 1. de summa Trinitate, & fide Catholica, definit hanc senten- tiam esse probabiliorem, & magis conformem testimonio tam vererū, quam recentium Theologorum, Neque hæc sen- tentia sorduit Tridentino Concilio, vt audacter mentitur Kemnitius in 2. parte Examinis, pag. 261 Nam licet Concilio Tridentinum non fecerit mentionem Concilij, Viēnensis tamen illam ipsam sententiam recepit, ac definit vt certam. Nam sess. 5. in decreto de peccato originis, definit infantes in Baptismo iustificari, ita vt si moriantur in eo statu, nihil sit, quod eos ab ingressu cœli remoretur. Deinde sess. 6. cap. 7. de- finit Concilium, in Baptismo infundi cum remissione pecca- torum hæc omnia dona, fidem, spem, & charitatem, eaque menti inhærerere.

SECUNDO, potest hæc eadem sententia colligi ex Scriptu- ris, quibus supra probauimus, sine fide paruulos non saluari. Cum enim constet, fidem propriè non significare, nisi actum, vel habitum, & simul constet in paruulis actum fidei esse non posse, certè sequitur, vt in eis sit habitus. Item ex Scripturis su- pra probauimus, infantes rectè baptizari, & per Baptismum iustificari, & saluari. Item constat ex Scripturis, iustificationem nullam esse sine fide. igitur constare etiam debet, infantes ha- bere saltem habitualem fidem.

TERTIO,

TER TIO, probatur ex Patribus, qui licet non meminerint expresse horum habituum, tamen aliis verbis idem dicunt. Primum enim omnes Græci, & multi Latini dicunt Baptisma esse illuminationem, & qui baptizantur, illuminari. Vnde etiam Augustinus tractat. 44. in Ioannem dicit, cæcum natum, cum a Christo fuit inunctus, factum esse quodammodo Catechumenum; cum fuit illuminatus, fuisse quodammodo baptizatum. Id autem Patres sine dubio dicunt propter fidem, quæ in Baptismo recipitur, quæ est lumen cordis, vt exponit S. Thomas 3. parte quæst. 69. artic. 5. Et idem colligitur ex illo Actor. 15. *Fide purificans corda eorum.* Et denique, quia sola fides ad intellectum pertinet ex virtutibus Theologicis, in quibus consistit iustificatio, quæ acquiritur in Baptismo. At non recipitur in Baptismo actus fidei. Actus enim præcedit in adultis, vt dispositio; in infantibus nullus est fidei actus, igitur Baptismus illuminat ratione habitus, qui in eo infunditur. Adde quod Augustinus lib. 1. de peccatorum meritis, & remissione, cap. 26. in fine, affirmat infantulos per Baptismum non solum purgari, sed etiam illuminari, quod, vt dictum est, non nisi per fidem fieri potest.

QUARTO, probatur ratione. NAM paruuli baptizari verè dicuntur, & sunt fideles, vt Augustinus docet, lib. 1. de peccatorum meritis, & remissione, cap. 33. & Concilium Tridentinum, sess. 7. can. 13. de Baptismo. At fideles non dicimur ab actu sed ab habitu fidei: alioqui cum dormimus, aut etiam cum vigilamus, sed de fide non cogitamus, non essemus fideles. Vnde AUGUSTINVS loco citato, cum dixisset paruulos esse fideles, addit; *Hoc enim eis acquiritur per virtutem Sacramenti, & offerentium responsonem.* Vbi apertissimè significat paruulos dici fideles, tum ab habitu, qui infunditur virtute Sacramenti, tum ab actu fidei alienæ.

ITEM, Deus in nobis habitat per fidem & charitatè, Ephes. 3. *Christum habitare per fidem in cordibus vestris.* 1. Ioan. 4. *Qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* At in paruulis baptizatis Deus habitat, vt Augustinus docet in epistola 57. ad Dardanum: igitur habent etiam paruuli baptizati illa dona saltem quoad habitum.

DENIQUE, Deus infundit paruulis suis occultam gratiam, cum baptizantur, vt Augustinus docet lib. 1. cap. 9. de peccatorum

rum

rum meritis, & remissione. Sed gratia iustificationis infusa in cordibus, consensu omnium Theologorum, aut est charitas cum fide, & spe; aut certè est quædam alia qualitas, cum qua infallibiliter coniunctæ sunt tres illæ virtutes.

5. *Q*UINTA propositio: *Paruuli actu credunt, partim re ipsa dum baptizantur, partim aliena fide.* PRIOR pars est Augustini lib. 1. de peccatorum meritis, & remissione, cap. 17. ubi dicit, infantibus ipsum baptizari esse credere, quia nimirum ipsa actio est fidei professio. Similia habet epistola 23. Quæ admodum etiam de sanctis Innocentibus Ecclesia loquitur, cum ait, eos non loquendo, sed moriendo confessos esse. Neque de hac re vlla potest esse controuersia POSTERIOR pars est contra temeritatem Illyrici, Kemnitij, & aliorum, qui errorem Papisticum esse volunt, baptizari paruulos in fide Ecclesiæ. Sufficit autem ad hanc assertionem probandam, consensus Patrum. Ita enim docet Iustinus quaest. 56. Dionysius de Ecclesiastica hierarchia, cap. 51. Ambrosius, vel quicumque est auctor, in cap. 11. ad Hebr. Augustinus lib. 3. de libero arbitrio. cap. 23. ubi dicit, hanc esse totius Ecclesiæ sententiam. Item epistola 23. 57. & 105. lib. 4. de Baptismo, cap. 24. & 25. & serm. 10 & 14. de verbis Apostoli, Prosper de vocatione Gent. lib. 2. cap. 8. & Bernardus serm. 66. in Cantica. & denique Concilium Tridentinum, sess. 7. can. 13.

Est autem hoc loco *OBSERVANDVM*, duplicem fidem requiri in Baptismo. Actuale *VNAM*, quæ præcedit Baptismum, vt dispositio quædam; & ea est, quæ exigitur à baptizandis, cum iubentur recitare Symbolum, & interrogantur an credant. Quæ quidem, vt plurimum, iudicio grauium doctorum, non est ex habitu fidei, sed ex auxilio speciali Dei. Vnde Carechumeni cum ista fide adhuc non dicuntur fideles à Patribus: *A*LTERA est, quæ sequitur Baptismum, quæque est pars essentialis iustificationis, & non est actus, sed habitus, & hanc intelligunt baptizandi, cum interrogati, quid petant, respondent: *Fidem vitam æternam præstantem*, vt habemus in Concilio Tridentino, sess. 6. cap. 7. & in libris, qui tractant de ritu Baptismi. Iam igitur, cum Patres dicunt, paruulos baptizari in fide parentum, aut Ecclesiæ, non loquuntur de fide posteriore, sed de priore. Et cum dicimus paruulos baptizari in fide parentum, non est sensus, paruulos iustificari formaliter,

aut esse fideles aliena fide; vt perperam colligunt Kemnitius, & Illyricus locis citatis, vbi etiam perperam citant illud Habachuc. 2. *Iustus ex fide sua viuit.* Non enim vllus Catholicorum docuit vnquam, paruulos viuere fide aliena, sed sua habituali. Neque etiam est sensus, vt exponit Lutherus, paruulis impetrari fidem qua iustificentur, à fide & precibus offerentium, & Ecclesiæ. Fidem enim iustificantem habent paruuli infusam ex opere operato Sacramenti, non ex opere operantis ministri, aut Ecclesiæ. Sed sensus est, fidem actualem, quæ requiritur vt dispositio ad Sacramentum, non haberi à paruulis propriam, sed alienam,

DICES; Quid prodest paruulo fides aliena? **RESPONDEO;** Multum omninò prodest, **PRIMUM** enim eos ad Baptismum adducit. Vt enim adulti, nisi credant, ad Baptismum non veniunt; sic etiam nisi parentes, aut aliqui alij, qui infantum curam gerunt, credant, non eos ad Baptismum deferent. Itaque sicut propria fides vnicuique prodest, quia est causa proprii Baptismi; ita fides aliena prodest infanti, quia est causa, vt infans baptizetur. Et contra infidelitas patris multum obest infanti, quia est causa, ne ille baptizetur. Atque hanc utilitatem persequitur Prosper loco citato. **ALTERA** utilitas est, quod hoc modo Deum honorant, & colunt, dum fidem profitentur, & Satanæ abrenunciant, & implent, quæ ad ritum Baptismi pertinent, saltem per os alienum. Habet enim Deus ratum hoc obsequium per alios præstitum, cum ipsi per se non possunt. Et hoc est, quod sæpe inculcat Augustinus locis citatis.

Ex quibus omnibus colligitur, fidem alienam non esse ita necessariam, vt non sit Baptismus verus, aut fructuosus, si ea desit, quandoquidem non est de essentia iustificationis, vel Baptismi; ramen esse necessariam ad solennitatem ritus, ac cærimoniam, & sæpe, vt diximus, ad ipsum Baptismum paruulis tradendum; quia si nemo haberet fidem, nemo curaret paruulos baptizari. Superest argumenta ipsorum soluere, quæ pauca sunt, & leuia.

Argumentum **PRIMUM** Lutheri est contra primam propositionem: *Si infantes non crederent, illudereretur Sacramenti sacrilego mendacio, dum responderetur pro infante, Credo.* **RESPONDEO;** Nullum est tibi mendacium. Non enim

enim qui responder, *Credo*, significat infantem credere proprio actu, sed alieno. Ut enim Augustinus loquitur *Serm. 10* de verbis Apostoli: *Accommodat mater Ecclesia infantibus aliorum pedes, ut veniant; aliorum cor, ut credant; aliorum linguam, ut confiteantur.* Idque non iniuria, cum peccato alieno pragrauentur, id est, ab alio contracto, licet *siuere & proprie inherente.*

2. SECUNDUM argumentum: *Matth. 18. Qui scandalizauerit unum de pusillis istis, qui in me credunt. Igitur pusilli credunt.* RESPONDEO, *Pusilli*, de quibus loquitur Euangelium, non infantes, sed pueri grandiores erant. Nam vocauit eos Dominus ad se; & scandalizari posse dixit; at uenit suis pedibus, & scandali capacem esse, infantibus non conuenit.

3. TERTIUM argumentum contra secundam propositionem: *Ioannes Baptista exultauit in utero*, *Luc. 2. Non igitur mirum, si habeant infantes novos motus.* Respondeo primo, exemplum unum non facere regulam generalem, ut Augustinus de hac ipsa re loquens testatur *epist. 57.* At quia Kenotius dicit, hoc exemplo non se probare uelle, id ita esse in omnibus infantibus, sed tantum esse posse. Respondeo secundo, Ioannem Baptistam non habuisse motum sine cognitione, ut isti fingunt. Nam ut Ambrosius, & Beda in commentario eius loci, testantur, Ioannes cognouit Domini presentiam & inde exultauit. Ipsum quoque Euangelium, dicitur ait, exultasse illum in gaudio, satis aperte docet, illum non caruisse cognitione.

4. QUARTUM argumentum, contra eandem propositionem: *Infantes saluari possunt, dicente Domino, Marc. 10. Non si quis acceperit regnum caelorum, sicut paruulus, non intrabit in illud. Igitur oportet infantes recipere Spiritum sanctum, & proinde aliquam eius operationem. At non possunt recipere fidem cum cognitione; ergo nouum motum sine cognitione.* RESPONDEO, ultima consequentia nihil ualet; possunt enim recipere, & re ipsa recipiunt infantes habitum fidei, qui neque est fides cum cognitione, neque motus sine cognitione.